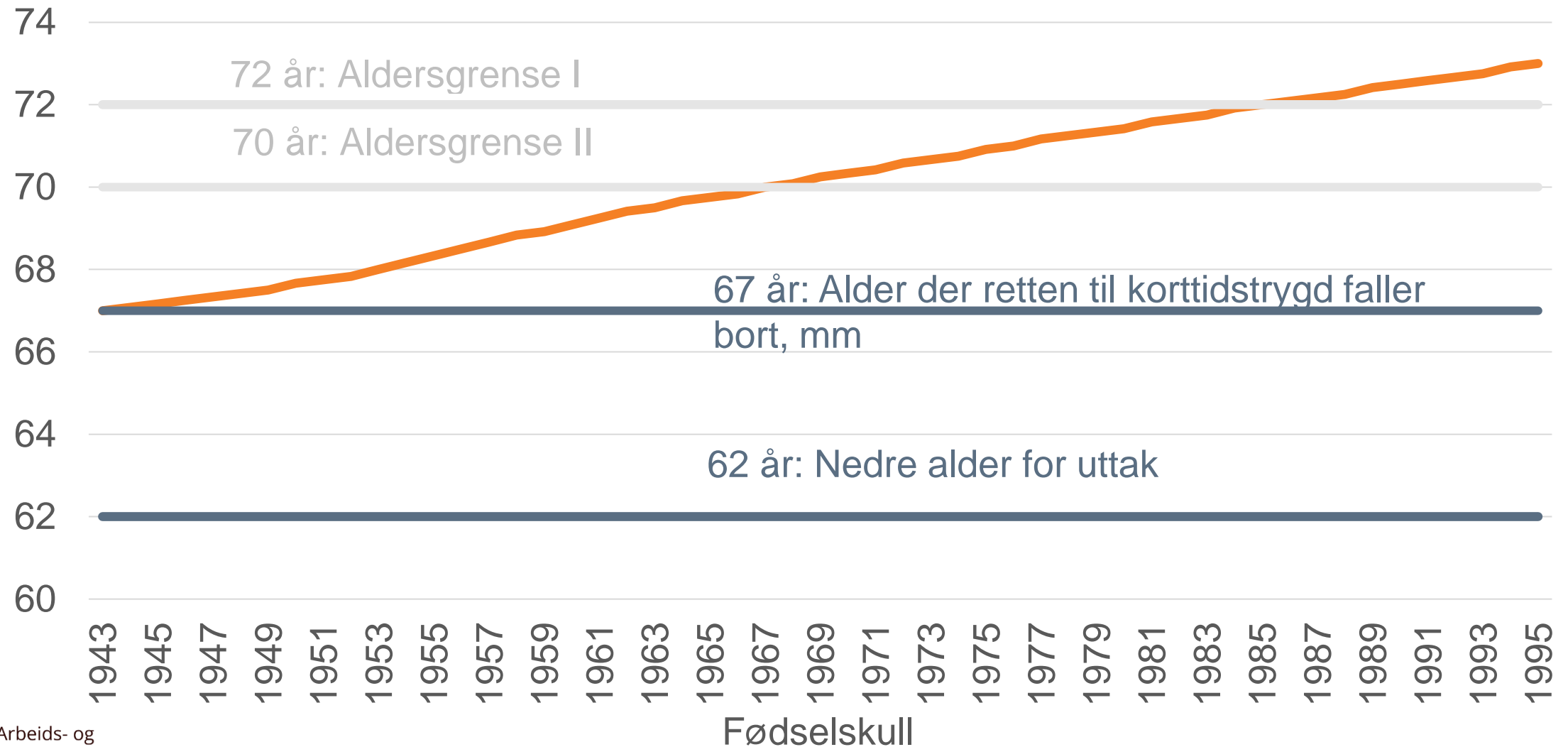

Så lenge må vi jobbe for å ta igjen effekten av levealdersjusteringen

1. Gradvis økte aldersgrenser

- Utvalget foreslår det innføres «normert pensjoneringsalder»
 - 67 år for personer født i 1963 og økes gradvis for personer født i 1964 eller senere
 - alderen der effekten av levealdersjusteringen er tatt igjen
 - andelen av livet som pensjonist holdes konstant
- Nedre og øvre aldersgrense for uttak av pensjon følger endringene i «normert pensjoneringsalder»
- Aldersgrensene for å motta AAP, sykepenger og dagpenger økes i takt med normert pensjoneringsalder

Økte aldersgrenser – ikke et innsparingstiltak

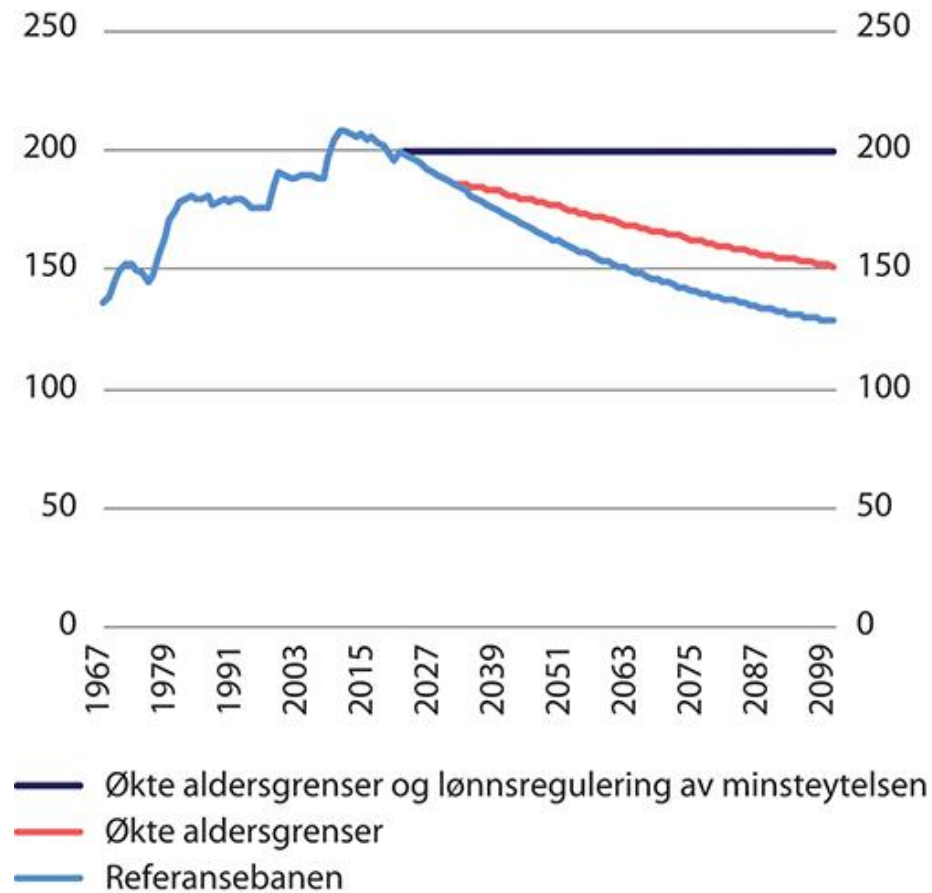
- Når folk står lenger i jobb, øker deres årlige pensjon (nøytralt)
- Det blir større utgifter til korttidstrygder (negativt)
- Det blir større skatteinntekter (positivt)

2. Bedre regulering av minsteytelsene

- Utvalget foreslår at nivået på minsteytelsene (garantipensjonen) fremover skal reguleres med lønnsveksten (G)
- Løpende pensjon (inkludert minsteytelsene) reguleres i takt med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten
- Overgang til «årskullsspesifikk» minsteytelse
- Utvalget sier at forskjellen på minsteytelser til enslige og par har blitt for liten, men ikke noe om hvordan det eventuelt skal rettes opp

Bedre regulering av minsteytelsene

Figur 11.23

3. Alderspensjon til uføre

- Et samlet utvalg mener at uføre må skjermes for levealdersjusteringen
- Utvalgets mindretall (Fuglevaag og Søviknes) mener at de uføre bør skjermes fullt ut for levealdersjusteringen
- Utvalgets flertall mener at uføres gjennomsnittlige alderspensjon bør stabiliseres i forhold til arbeidsføres alderspensjon
 - Alternativ variant: De uføre bør sikres en alderspensjon på linje med det de (selv) ville oppnådd hvis de ikke hadde blitt uføre (=du skal verken vinne eller tape pensjonsmessig på å bli ufør).
 - Vanskelig å operasjonalisere i praksis fordi vi ikke vet når de uføre ville valgt å gå av hvis de hadde vært friske.

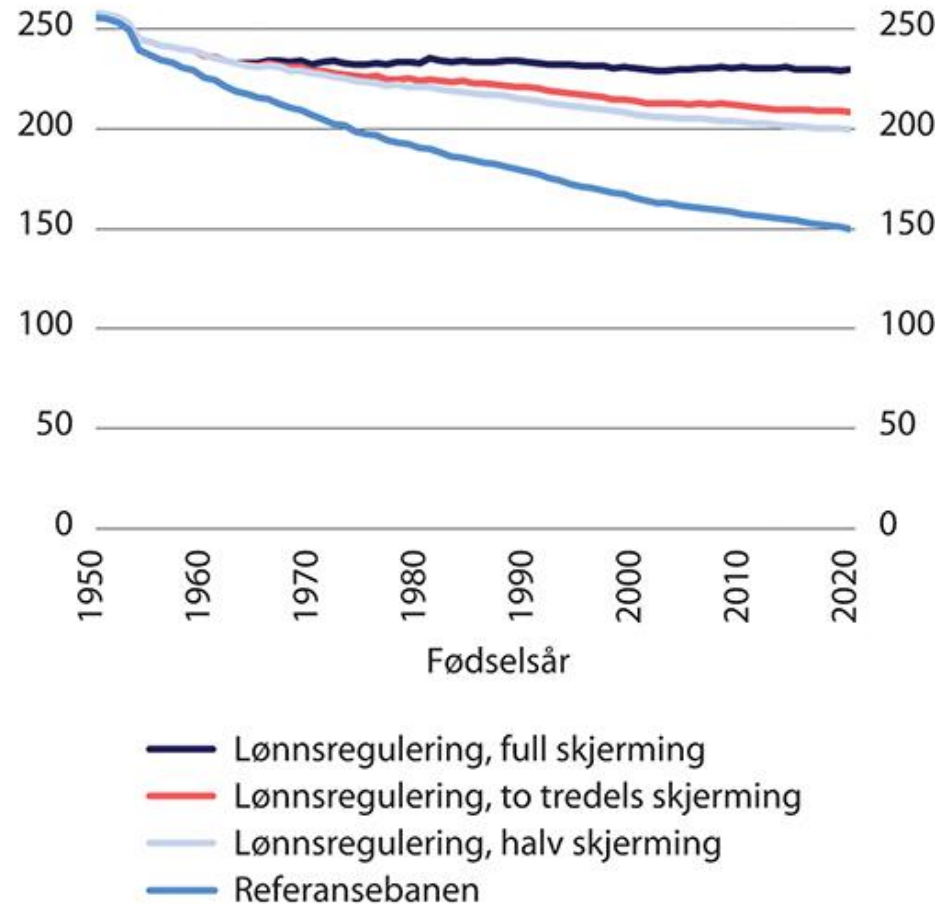
Alderspensjon til uføre

Utvalgets flertall foreslår at uføre får

1. opptjening til 65 år i ny opptjeningsmodell for alderspensjon og
2. og skjermes for mellom halvparten og to tredeler av virkningen av levealdersjusteringen (fra og med 64-kullet)

Alderspensjon til uføre

Figur 14.2

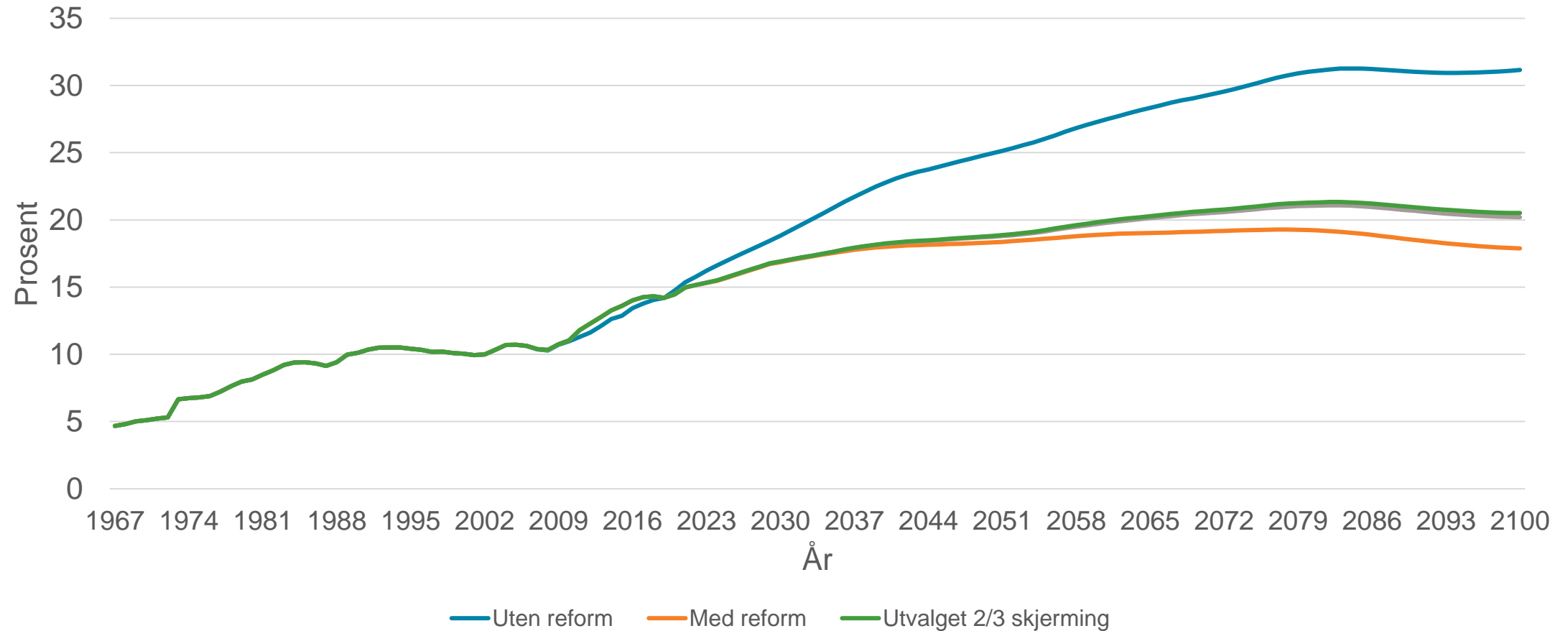

Risiko for økt uførepensjonering?

- Markant fall i andelen uføre blant de eldste siste 20 årene
- Pensjonsreformen og omgjøringen av AFP har trolig spilt en viktig rolle.
- Hvis uførepensjoneringen skulle øke igjen over de neste årene får vi en tøff debatt:
 - Skyldes det at det har blitt for attraktivt å bli uføre?
 - Eller er det et tegn på at reformens premisser om at vi blir stadig friskere på hvert alderstrinn i takt med økende levealder svikter?

Større utgifter/mindre innsparing

Finansieringsbelastningen på de yrkesaktive (bidragsraten) med og uten reform

Hva med sliterne?

De som ikke har samme mulighet som andre til å jobbe lenger

- Vanskelig å avgrense sliterne og dermed lage treffsikre ordninger
 - Høyere opptjeningsprosent for utvalgte yrker?
 - Lavere delingstall?
- Personer med lange karrierer får god uttelling i ny folketrygd
(Kunne eventuelt forsterkes – a la den historiske FTP-ordningen)
- Levealdersjustering av aldergrensene, lønnsregulering av minsteytelsene og skjerming av de uføre kommer sliterne til gode
- Sliterordninger basert på *selvseleksjon* kan ha en rolle å spille – men må ikke bli for sjenerøse

Om den tariffestede ordningen i privat sektor

«Sliterordningen er basert på *selvseleksjon*; det er den enkelte som velger å søke om slitertillegg, og prisen er en sterk begrensning på muligheten til å ha arbeidsinntekt. Sliterordningen bryter dermed med prinsippet om nøytralt uttak, men ordningens relative beskjedne omfang innebærer at insentivene til å fortsette i jobb bare svekkes i mindre grad.»

Mer lavtlønnsvennlig opptjening

«Hvis det er behov for å styrke den sosiale bærekraften i pensjonssystemet, bør dette primært gjøres gjennom å styrke de omfordelende elementene, ikke ved å svekke arbeidsinsentivene. Pensjon fra første krone i tjenstepensjonsordningene og bedre regulering av minsteytelsene, se kapittel 14, er endringer som vil øke pensjonsnivåene for dem med lavest pensjon.»

(Avsnitt 12.3.4)